

Šifra kandidata:

Državni izpitni center

P 2 3 2 T 5 0 2 1 1

JESENSKI IZPITNI ROK

GASTRONOMIJA IN TURIZEM S PODJETNIŠTVOM

Izpitna pola

Sreda, 30. avgust 2023 / 90 minut

Dovoljeno gradivo in pripomočki:

*Kandidat prinese nalivno pero ali kemični svinčnik, ravnilo ter
numerično žepno računalno brez grafičnega zaslona in možnosti simbolnega računanja.
Kandidat dobi konceptni list in ocenjevalni obrazec. Izpitni poli je priložena barvna priloga.*

POKLICNA MATURA

NAVODILA KANDIDATU

Pazljivo preberite ta navodila.

Ne odpirajte izpitne pole in ne začinjajte reševati nalog, dokler vam nadzorni učitelj tega ne dovoli.

Prilepite oziroma vpišite svojo šifro v okvirček desno zgoraj na tej strani, na ocenjevalni obrazec in na konceptni list.

Izpitna pola je sestavljena iz dveh delov. Prvi del vsebuje 15 krajših nalog, drugi del pa 8 strukturiranih nalog. Število točk, ki jih lahko dosežete, je 50, od tega 20 v prvem delu in 30 v drugem delu. Za posamezno nalogo je število točk navedeno v izpitni poli.

Rešitve pišite z nalivnim peresom ali s kemičnim svinčnikom in jih vpisujte v izpitno polo v za to predvideni prostor. Pišite čitljivo. Če se zmotite, napisano prečrtajte in rešitev zapišite na novo. Nečitljivi zapisi in nejasni popravki bodo ocenjeni z 0 točkami. Osnutki rešitev, ki jih lahko naredite na konceptni list, se pri ocenjevanju ne upoštevajo.

Zaupajte vase in v svoje zmožnosti. Želimo vam veliko uspeha.

Ta pola ima 16 strani (1–16), od tega 3 prazne. Barvna priloga ima 2 strani (17–18).

Prazna stran

OBRNITE LIST.

1. DEL

Obkrožite črko pred pravilno rešitvijo.

1. V izkazu poslovnega izida podjetja je prikazana vrednost

- A obveznosti do dobaviteljev.
- B zamudnih obresti.
- C terjatev do kupcev.
- D rezerv.

(1 točka)

2. Katera izmed naštetih sestavin je bistvena/obvezna sestavina prodajne pogodbe?

- A Rok plačila.
- B Rok dobave.
- C Cena blaga.
- D Transportna klavzula.

(1 točka)

3. Razmerje med dobičkom in vloženim kapitalom v podjetju prikazuje kazalec uspešnosti poslovanja, ki ga imenujemo

- A ekonomičnost.
- B produktivnost.
- C likvidnost.
- D donosnost.

(1 točka)

4. Kdo imenuje člane uprave delniške družbe?

- A Nadzorni svet.
- B Sindikat.
- C Skupščina delničarjev.
- D Sodišče.

(1 točka)

5. Katera sorta grozdja je glavna sestavina cvička PTP?

- A Merlot.
- B Laški rizling.
- C Modri pinot.
- D Žametovka (žametna črnina).

(1 točka)

6. Katera trditev pravilno opisuje vino z oznako PTP?
- A Vsa vina z oznako PTP po kakovosti sodijo v skupino vrhunskih vin.
  - B Oznako PTP imajo le bela in rdeča vina.
  - C Grozdje za vino PTP je lahko pridelano v enem vinorodnem okolišu, predelano pa v kateremkoli vinorodnem okolišu iste vinorodne dežele.
  - D Z oznako PTP so označena vina, za katera je predhodno izdelan poseben predpis, ki opredeljuje geografsko območje pridelave in lastnosti vina ter utemeljuje uporabo poimenovanja.
- (1 točka)*
7. Za katerega od tipov temperamenta je značilno, da je razdražljiv, neobvladan, silovit, nemiren, prepirljiv?
- A Flegmatik.
  - B Melanholik.
  - C Sangvinik.
  - D Kolerik.
- (1 točka)*
8. Laško je znano po
- A zasneženih zimah in razvoju smučanja.
  - B suhorobarjih in lončarjih.
  - C pivovarstvu in zdraviliškem turizmu.
  - D umetninah iz hrastovine Krakovskega gozda.
- (1 točka)*
9. Katero mesto je nastalo po 2. svetovni vojni?
- A Celje.
  - B Nova Gorica.
  - C Slovenj Gradec.
  - D Murska Sobota.
- (1 točka)*
10. Spodaj so našteje nekatere značilnosti slovenskih alpskih regij. Pred vsako trditvijo vpišite ustrezno številko posamezne regije.
_____ Gorovje se razteza od Peči na tromeji do Uršlje gore.	1	Julijske Alpe
_____ Turizem je pozimi vezan na smučišči Vogel in Kranjska Gora.	2	Kamniško-Savinjske Alpe
_____ Za pokrajino je značilna jezersko-solčavska pasma ovce.	3	Karavanke
- (2 točki)*

11. Na črto pred trditvijo napišite DA, če je trditev pravilna, ali NE, če trditev ni pravilna.

- _____ Zelenci so izvir Save Bohinjke pri Ratečah v Zgornjesavski dolini.
 _____ Škoromati so pustne maske, značilne za Brkine.
 _____ Tradicionalna prireditev Flosarski bal poteka v Ljubnem ob Savinji.
 _____ Reprnice so v peščenjak izkopane shrambe v Pivški kotlini.

(2 točki)

12. K meniju napišite ime ustrezne gastronomske regije. Izbirajte med:

Bela krajina, Dolenjska in Kočevsko, Gorenjska, Štajerska, Prekmurje,
 Koroška, Primorska, Ljubljana z okolico in Notranjska

Meni 1: bakala na belo s črnim kruhom, brodet in popečena bela polenta, rukola v solati, pinca

_____

Meni 2: kurja obara s cvičkom, krvavice, kislo zelje in matevž, orehov štrukelj

_____

Meni 3: mohant s krompirjem v oblicah, budl (prata) in kislo zelje, kremšnita

_____

Meni 4: skuta s čebulo in bučnim oljem ob rženem kruhu, mežerli in krompirjeva solata, sladki kvočevi nudlji

_____

(2 točki)

13. Na črtici ob stroških na levi strani napišite številko opisa, ki pravilno opisuje stroške.

_____ povprečni sorazmerno spremenljivi stroški/AVC	1	Naraščajo premosorazmerno z obsegom poslovanja.
_____ celotni sorazmerno spremenljivi stroški/VC	2	Niso odvisni od obsega poslovanja.
_____ celotni stalni stroški/FC	3	Z večanjem obsega poslovanja se znižujejo.
_____ povprečni stalni stroški/AFC	4	Pri večanju obsega poslovanja ne vplivajo na lastno ceno.

(2 točki)

14. Obkrožite DA, če je trditev pravilna, oziroma NE, če je trditev napačna.

Samostojni podjetnik/s. p. je registriran kot osebna gospodarska družba.

DA   NE

Ob ustanovitvi se samostojni podjetnik/s. p. vpiše v poslovni register Slovenije/PRS.

DA   NE

Lastnik samostojnega podjetja/s. p. si vsak mesec izplača plačo.

DA   NE

(2 točki)

15. Dopolnite poved.

Človek, ki pri svojem vedenju in delovanju upošteva norme in pravila, je _____,

tisti, ki jih ne upošteva, pa je _____.

(1 točka)

2. DEL

1. V podjetju Venera, d. o. o., imajo lastniki vložena 90.000 EUR svojega lastnega kapitala (kapitalski delež lastnikov). Vrednost poslovnega prostora znaša 75.000 EUR, vrednost opreme 45.000 EUR, vrednost zalog materiala 2.500 EUR in vrednost službenih vozil 35.000 EUR. Vrednost računov, izstavljenih kupcem, znaša 18.000 EUR, izstavljeni računi še niso poravnani. Na TRR podjetja je 10.000 EUR denarnih sredstev. Vrednost dolgoročnih kreditov znaša 78.500 EUR, dobaviteljem podjetje Venera, d. o. o., dolguje še 17.000 EUR.

- 1.1. Izračunajte vrednost premoženja podjetja Venera, d. o. o.

Izračun:

Rezultat:

(1 točka)

- 1.2. Napišite vrednost premoženja, s katero lastniki odgovarjajo za obveznosti poslovanja podjetja Venera, d. o. o.

_____

(1 točka)

- 1.3. Naštejte stalna sredstva v podjetju Venera, d. o. o.

_____ (1 točka)

- 1.4. Napišite, koliko znaša vrednost sredstev, ki jih ima podjetje Venera, d. o. o., v obračunski obliki.

_____

(1 točka)

- 1.5. Izračunajte vrednost obveznosti do tujih virov sredstev v podjetju Venera, d. o. o.

Izračun:

Rezultat:

(1 točka)

- 1.6. Izračunajte stopnjo kapitalizacije v podjetju Venera, d. o. o. Rezultat zaokrožite na celo število.

Izračun:

Rezultat:

Obkrožite besedo ob poševnici, da dobite pravilno trditev.

Izračunana stopnja kapitalizacije v podjetju Venera, d. o. o., nam pove, da je delež lastnih virov v podjetju Venera, d. o. o., **manjši / večji** od deleža tujih virov.

(2 točki)

- 1.7. Podjetje Venera, d. o. o., namerava sredstva podjetja povečati. Skupna nova vrednost sredstev na aktivni bilanci stanja bo znašala 200.000 EUR. Napišite, koliko bo v tem primeru znašala vrednost obveznosti do virov sredstev na pasivi bilanci stanja.

(1 točka)

2. V hotelu bi radi ugotovili, s kakšnim poslovnim izidom je poslovalo posamezno stroškovno mesto v nekem obdobju. Računovodja je izračunal, da znaša vrednost posrednih stroškov za celoten hotel v tem obdobju 160.000 EUR. S posrednimi stroški morajo obremeniti stroškovna mesta, navedena v preglednici. Odločili so se, da bodo kot osnovo za izračun ekonomskega ključa, po katerem bodo razdelili posredne stroške na stroškovna mesta hotela, izbrali ustvarjen prihodek na posameznem stroškovnem mestu v tem obdobju.

- 2.1. Izračunajte ekonomske ključne glede na izbrano osnovo. Nato porazdelite posredne stroške na posamezna stroškovna mesta, ki so navedena v preglednici. Izračune zaokrožite na celo število in jih vpišite v preglednico.

Stroškovna mesta v hotelu	Prihodek na stroškovnem mestu	Ekonomski ključ, v %	Posredni stroški na stroškovnem mestu, v EUR
sobe in recepcija	130.000		
restavracija	100.000		
velnes	5.000		
kavarna	12.000		
skupaj hotel	247.000		

(4 točke)

- 2.2. Na stroškovnem mestu restavracije znašajo neposredni stroški 25.000 EUR. Ob upoštevanju podatkov in izračunov v preglednici, izračunajte poslovni izid stroškovnega mesta restavracije.

Izračun:

Rezultat:

(1 točka)

- 2.3. Napišite dva stroška v restavraciji, ki ju uvrščamo med neposredne stroške.

_____

_____

(1 točka)

3. V Sloveniji je tradicija, da se ob prazničnem koncu decembra pripravljajo izbrane jedi. Nekatere jedi so značilne za posamezna območja, druge pa so vseslovenska klasika in nepogrešljive na skoraj vsaki praznično obloženi mizi.

- 3.1. Poimenujte najbolj razširjeno praznično sladico z zaščito zajamčena tradicionalna posebnost, ki je v božičnem času na mizah po vsej Sloveniji.

(1 točka)

- 3.2. Poimenujte bogato okrašen obredni kruh na sliki 2 v barvni prilogi in napišite, ob katerem prazniku se pripravlja kruh.

(1 točka)

4. Mineralne snovi so esencialna mikrohranila. Preglednica spodaj prikazuje vsebnost mineralnih snovi v 100 g različnih živil.

Živilo	Natrij (mg)	Kalij (mg)	Kalcij (mg)	Železo (µg)	Jod (µg)	Magnezij (mg)
skuša	80	380	12	1200	50	30
sardine	100	/	85	2400	32	24
postrv šarenka, divja	31	481	67	700	3,5	31
meso kunca	44	264	14	2900	/	24
konjsko meso	44	400	9,2	4900	/	27
mleko	45	140	120	60	2,7	12
sir gavda	512	76	809	500	3,6	28
banane	1	358	5	260	2	27
paprika	4	211	7	430	/	12

(Prirejeno po: <https://www.opkp.si/>. Pridobljeno: 28. 2. 2022.)

- 4.1. Zakaj je redno uživanje mleka in sira preventiva pred razvojem osteoporoze?

(1 točka)

- 4.2. Izpišite dve živila iz preglednice, s katerima preprečimo golšavost.

(1 točka)

5. Jajca so pomembna sestavina različnih jedi.

5.1. Poimenujte spodaj opisano jed iz osrednjega dela Slovenije.

Jed pripravimo tako, da na maslu prepražimo mavrahe ali druge gobe. Pri trdo kuhanih jajcih ločimo posebej beljak in posebej rumenjake. Beljake narežemo na rezance. Kuhane rumenjake pretlačimo, dodamo surove rumenjake, v mleku namočeno žemljo, kislo smetano in trd sneg beljakov. Z maslom namažemo ognjevarno posodo ali pekač. V posodo najprej položimo plast jajčne zmesi, sledita plast gob in plast beljakovih rezancev. Zaključimo s plastjo jajčne zmesi. Jed spečemo v pečici in ponudimo kot toplo predjed ali kot glavno jed z raznimi zelenjavnimi prilogami ter omakami.

(Prirejeno po: Bogataj, J.: Okusiti Slovenijo, str. 25, Ljubljana, Rokus Klett, 2021.)

(1 točka)

5.2. Kako se imenuje sladica na sliki 3 v barvni prilogi? Jed je značilna za SV Slovenije.

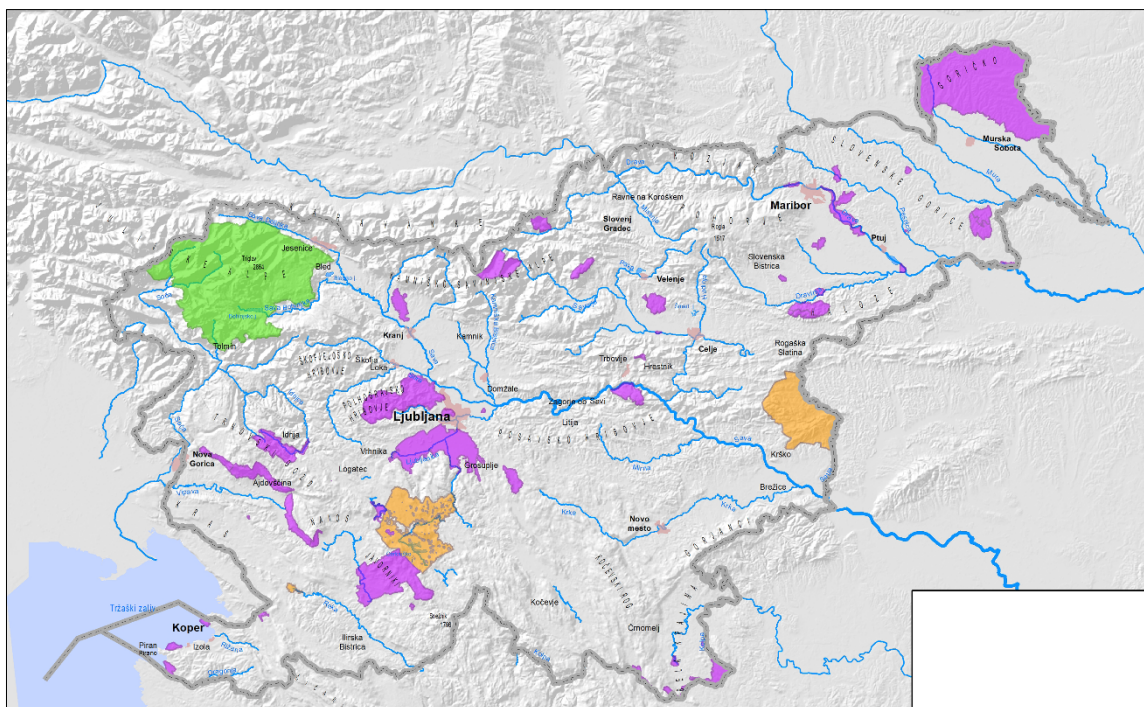

(1 točka)

6. Kozjanski regijski park je eden od treh regijskih parkov v Sloveniji. Izletniki ga radi obišejo zaradi bogate naravne in kulturne dediščine.

6.1. Na sliki 1, ki prikazuje naravne parke v Sloveniji, s črko A označite lego Kozjanskega regijskega parka.

Slika 1

(Prirejeno po: <https://www.gov.si teme/naravni-parki-naravni-rezervati-in-naravni-spomeniki/>. Pridobljeno: 9. 4. 2022.)

(1 točka)

6.2. Kar 69 % območja Kozjanskega krajinskega parka je vključenega v območje Natura 2000. Pojasnite, kaj pomeni območje Natura 2000.

(1 točka)

6.3. Sliki 4 in 5 v barvni prilogi prikazujeta dva habitata (življenjska prostora) z izredno biotsko pestrostjo, ki sta značilna za Kozjanski regijski park. Poimenujte en habitat.

(1 točka)

6.4. Na Kozjanskem vsako leto s tradicionalno prireditvijo prikažejo delo in prizadevanja pri varstvu narave in ohranjanju kmetijske kulturne krajine, povezane s habitatom na sliki 5. Poimenujte to prireditev in napišite ime trga/kraja, kjer poteka prireditev.

Ime prireditve: _____

Ime trga/kraja: _____

(1 točka)

7. Skupina dijakov iz Maribora se je udeležila strokovne ekskurzije v Ljubljano, da bi spoznala dela slovenskega arhitekta, ki so bila leta 2021 vpisana na Unescov seznam.

7.1. Napišite ime in priimek tega arhitekta.

_____

(1 točka)

7.2. Poimenujte kulturni znamenitosti na slikah 6 in 7 v barvni prilogi, ki sta njegovo delo.

Slika 6: _____

Slika 7: _____

(1 točka)

7.3. Ljubljana je po njegovi zaslugi urbanistična posebnost in se uvršča med najpomembnejše celostne umetnine 20. stoletja. Napišite še dve njegovi deli v Ljubljani, ki nista na slikah v barvni prilogi.

_____

_____

(1 točka)

8. Turistična ponudba se oblikuje skozi poslovno komunikacijo, ki je za zadovoljstvo gosta izjemnega pomena.

8.1. Osnovna delitev v poslovnem komuniciranju je delitev na

_____ in _____ komuniciranje.

(1 točka)

Ena najpogostejših oblik, ki se uporablja v turizmu, je komuniciranje po elektronski pošti.

8.2. Napišite dve prednosti pošiljanja elektronske pošte.

_____

_____

(1 točka)

8.3. Napišite dve pomanjkljivosti pošiljanja elektronske pošte.

_____

_____

(1 točka)

Prazna stran

Prazna stran

P 2 3 2 T 5 0 2 1 1 7

Barvna priloga (k Izpitni poli – Gastronomija in turizem s podjetništvom)

Slika 2

(Vir: <http://dolenjskeznacilnosti.splet.arnes.si/2016/03/21/>. Pridobljeno: 10. 1. 2022.)

Slika 3

(Vir: A. Pajer, maj 2022)

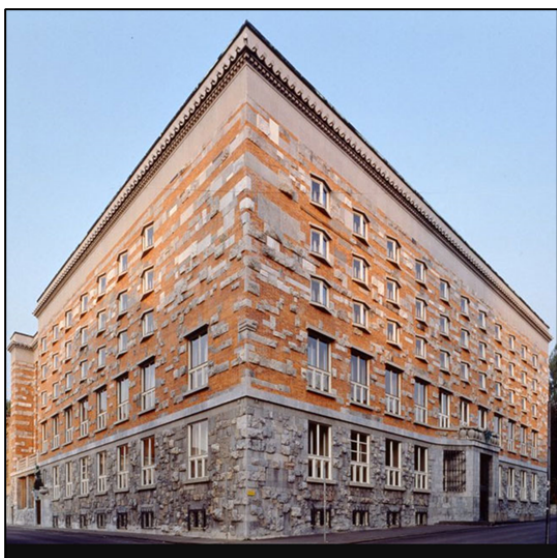
Slika 4

(Vir: <http://www.savaparks.eu/kozjanski-park-709>. Pridobljeno: 9. 4. 2022.)

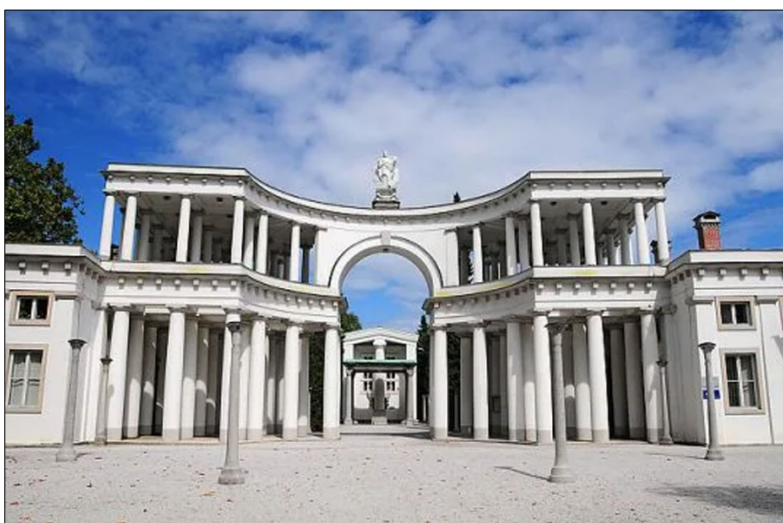
Slika 5

(Vir: <https://www.naravniparkislovenije.si/slo/naravni-parki/kozjanski-regijski-park>. Pridobljeno: 9. 4. 2022.)

Slika 6

(Vir: <https://lesko.si/portfolio>. Pridobljeno: 9. 4. 2022.)

Slika 7

(Vir: <https://www.blog.uporabnastran.si/2018/05/23>. Pridobljeno: 9. 4. 2022.)